

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 114 | 22-28 Ağustos 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 37 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

26 Ağustos: BM Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) Eylül 2016'da Gülen hareketi üyesi oldukları gerekçesiyle Malezya'da gözaltına alınarak zorla Türkiye'ye gönderilen iki Türk vatandaşı olan Alettin Duman ve Tamer Tıbık'a ilişkin başvuruda ağır hak ihlalleri tespit etti. Çalışma grubu, Türkiye'ye iki kişinin acilen ve şartsız olarak serbest bırakılması çağrısında bulundu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

- 22 Ağustos:** Ordu'da polis, hayatını kaybeden bir solcu militan için düzenlenen cenaze törenine müdahale ederek en az 10 kişiyi gözaltına aldı.
- 22 Ağustos:** İstanbul'da polis, evlerinin yıkımını protesto eden 16 kişiyi gözaltına aldı.
- 23 Ağustos:** Artvin'de polis, çevre ile ilgili bir protestoya katılan üç kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.
- 23 Ağustos:** Muğla Valiliği, Eylül'ün ilk günleri için planlanan bir müzik festivalini yasakladı.
- 24 Ağustos:** Ordu'da polis, hayatını kaybeden bir solcu militan için düzenlenen cenaze törenine müdahale ederek dokuz kişiyi gözaltına aldı.
- 24 Ağustos:** Mersin Valiliği, İnsan Hakları Derneği (İHD) tarafından Dünya Barış Günü vesilesiyle planlanan bir konseri yasakladı.
- 26 Ağustos:** Anayasa Mahkemesi, 2013 yılındaki Gezi Parkı protestolarıyla bağlantılı suçlamalardan dolayı müebbet hapse mahkum edilen Mücella Yapıcı, Tayfun Kahraman ve Can Atalay tarafından yapılan itiraz başvurularını kabul edilemez buldu.
- 26 Ağustos:** Boğaziçi Üniversitesi'ne hükümet tarafından atanan rektör Naci İnci, atanmasına karşı gerçekleştirilen protestolara katıldıkları gerekçesiyle 16 akademisyeni üniversiteden uzaklaştırdı.
- 27 Ağustos:** İstanbul'da polis, hasta mahkumların durumuyla ilgili olarak gerçekleştirilen bir gösteriye müdahale ederek 10 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

23 Ağustos: Ankara polisi sosyal medya paylaşımları nedeniyle altı kişiyi gözaltına aldı.

23 Ağustos: Medyada kamu fonuyla verilen reklamları regüle eden Basın İlan Kurumu, sol görüşlü Evrensel gazetesinin kamu reklamı yayınlama lisansını kalıcı olarak iptal etti.

23 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, bir vergi mahkemesi hakiminin adının karıştığı yolsuzluk iddialarına ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

24 Ağustos: Bir Kahramanmaraş mahkemesi, bazı haberlerin yayından kaldırılması için haber sitelerine düzmece mahkeme kararları gönderildiği iddialarına ilişkin dört haber ile iki tweekte erişim engeli getirdi.

25 Ağustos: İstanbul'da havalimanı gümrük polisi, Brüksel'den gelen Yunan gazeteci Evangelos Areteos'u gözaltına alıp sorguladı ve ardından sınırışı etti.

25 Ağustos: İstanbul polisi, pop şarkıcı Gülşen Bayraktar Çolakoğlu'nu, imam hatip okulu mezunlarına hakaret içeren sözler söylediği gerekçesiyle gözaltına aldı. Şarkıcı daha sonra çıkarıldığı mahkeme tarafından halkı kin ve nefrete teşvik etmek suçlamasıyla tutuklandı.

25 Ağustos: Savcılar, gazeteci İbrahim Varlı hakkında, 2020 yılında sosyal medyada yaptığı bir paylaşım nedeniyle soruşturma başlattı.

25 Ağustos: Bir Ankara mahkemesi, cumhurbaşkanının iktisat politikalarına ilişkin olarak kaleme alınan bir köşe yazısına erişim engeli getirdi.

25 Ağustos: Bir Aydın mahkemesi, ilde jeotermal enerji santrali yapılması planlanan ve bu planlara karşı yerel halk tarafından protestolar gerçekleştirilmesiyle gündeme gelen bir ilçeye giriş ve çıkışların ilçe kaymakamı tarafından yasaklanmasına ilişkin bir habere erişim engeli getirdi.

26 Ağustos: Bir İstanbul mahkemesi, eski başbakanlardan biri hakkında yazılan blog girdilerine erişim engeli getirdi.

26 Ağustos: Balıkesir savcıları, bir kitap fuarında yaptıkları konuşmalarda cumhurbaşkanına hakaret ettikleri suçlamasıyla muhalefet siyasetçileri Ali Mahir Başarır, Mehmet Tüm, Murat Akbaş ve Erkan Baş ile

gazeteci Yavuz Selim Demirağ hakkında soruşturma başlattı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

24 Ağustos: Hükümet ile mafyatik gruplar arasında karanlık ilişkiler olduğuna dair iddialarıyla gündeme gelen yurtdışındaki mafya lideri Sedat Peker'e ait bir villaya resmi makamlar tarafından el konuldu.

25 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, avukatlarının refakati olmaksızın kendilerinden alınan ifadeler temelinde müebbet hapse mahkum edilen iki başvuruçunun dosyasında adil yargılanma hakkı ihlali bulunduğu hükmetti.

28 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, Gülen hareketiyle irtibatı nedeniyle kapatılan bir eğitim kurumunun yönetim kurulunda görev yaptığı gerekçesiyle bir kişinin mal varlığına el konulmasının hukuksuz olduğuna hükmetti.

DİĞER AZINLIKLAR

23 Ağustos: Balıkesir'deki bir köyde, Alevi azınlık mensuplarına ait evlerin üzerine ırkçı semboller ve tehdit içeren mesajlar çizildiği duyuruldu.

CEZAEVİ KOŞULLARI

27 Ağustos: Van'da bir cezaevi yönetimi, koronavirüs testleri pozitif çıkan mahkumları tedavi ve ilaçtan mahrum bıraktı.

28 Ağustos: İstanbul'daki bir cezaevinden iki ay önce tahliye edilen son evre kanser hastası Hasan Karapınar, tutukluluğu sırasında cezaevi yönetimi tarafından tedavisinin beş ay geciktirildiğini medyaya açıkladı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

24 Ağustos: Hükümetin göçle ilgili kurumu tarafından yapılan bir açıklamada, yılın başından açıklama tarihine kadar 72.000'den fazla göçmenin sınır dışı edildiği duyuruldu.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

22 Ağustos: Samsun'daki bir cezaevinde tutulan Emir Karakum isimli bir mahkumun annesi, oğlunun işkenceye maruz kaldığını duyurdu.

22 Ağustos: Ankara'daki bir cezaevinde gardiyanlar, Hakan Tunç adlı bir mahkuma, yatağının yerini değiştirdiği gerekçesiyle fiziksel saldırıda bulundu.

25 Ağustos: Konya'daki bir cezaevinde gardiyanlar, başka bir cezaevinden nakledilen 13 mahkuma çıplak arama uygulaması yaptı. Söz konusu mahkumlar daha sonra uygulamaya direndikleri gerekçesiyle tek kişilik hücrelere gönderildi.

25 Ağustos: Kahramanmaraş'taki bir cezaevinde gardiyanlar, Rıdvan Kaya isimli bir mahkuma kötü muamelede bulundu.

27 Ağustos: Mardin'de köy korucuları, tartışmaya girdikleri beş köylüye fiziksel saldırıda bulundu. Olay sırasında köylülerin yaralandığı duyuruldu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

24 Ağustos: Bir muhalefet milletvekili, Türkiye tarafından kuzey Suriye'de gerçekleştirilen insansız hava aracı saldırılarında bu ay sekiz çocuğun hayatını kaybettiğini duyurdu.

26 Ağustos: BM Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) Eylül 2016'da Gülen hareketi üyesi oldukları gerekçesiyle Malezya'da gözaltına alınarak zorla Türkiye'ye gönderilen iki Türk vatandaşı olan Alettin Duman ve Tamer Tıbık'a ilişkin başvuruda ağır hak ihlalleri tespit etti. Çalışma grubu, Türkiye'ye iki kişinin acilen ve şartsız olarak serbest bırakılması çağrısında bulundu.